

**Revolució i Contrarevolució a l'Època
Contemporània**

Codi: 100387
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500501 Història	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Josep Puigsech Farràs
Correu electrònic: Josep.Puigsech@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No calen prerequisits.

Objectius

Des d'una òptica de debat i reflexió, l'assignatura <<Revolució i contrarevolució a l'època contemporània>> té com a objectius formar els estudiants en els recursos i instruments per a què adquireixin un coneixement sòlid dels processos i fenòmens revolucionaris i contrarevolucionaris més destacats de la trajectòria mundial contemporània. La cronologia de l'assignatura correspon a l'etapa finals del segle XVIII-finals del segle XX i s'analitzaran models revolucionaris i contrarevolucionaris americans, asiàtics, europeus i africans, que inclouran també la sensibilitat amb els aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere.

Per començar, es tractarà la conceptualització de la *Revolució* (i la *Contrarevolució*) en el Món Contemporani. A partir d'aquí, s'analitzaran aquelles dinàmiques que han estat qualificades com a Revolucions burgeses fora del continent europeu des de finals del segle XVIII fins a finals del segle XIX, concretament els casos del continent americà amb Estats Units d'Amèrica -centrat en el debat revolució nacional o revolta elitista- i asiàtic amb Japó -al voltant del debat revolució o restauració-.

Posteriorment, s'analitzarà el marc de les revolucions obreres de finals del segle XIX i la primera meitat del segle XX a través del continent europeu, concretament França -centrat en el debat sobre el significat de la Comuna de París- i Rússia -a través de les aportacions generades pel centenari de la Revolució Russa (especialment en la historiografia russa), així com pels experiments d'algunes de les altres apostes revolucionàries que exemplificaren la Maknovshina i Kronstadt. Després s'afrontaran els experiments contrarevolucionaris que es desenvoluparen en aquest mateix continent lligats a la lògica anticomunista i a la construcció de nous models d'estats nacionals, com foren els casos de Polònia, Hongria, Romania, Finlàndia, Letònia i Albània.

Finalment, es tractaran comparativament els processos revolucionaris rellevants de la segona meitat del segle XX en el marc del contrast entre el continent europeu amb la revolució socialista a Albània, el continent africà amb la revolució socialista-panarabista a Egipte, el continent americà amb la revolució sandinista a Nicaragua i el continent asiàtic amb la revolució islàmica a Iran.

Competències

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments de l'anàlisi històrica.
- Avaluar críticament les fonts i els models teòrics per analitzar les diverses etapes històriques.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aprendre de manera autònoma.
2. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
3. Identificar i utilitzar apropiadament fonts d'informació per a la recerca històrica, especialment sobre règims polítics contemporanis.
4. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
5. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
6. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
7. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
8. Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
9. Sintetitzar críticament les diverses explicacions historiogràfiques sobre l'aparició i l'evolució dels règims polítics en l'època contemporània.
10. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
11. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

1. La *Revolució* (i *Contrarevolució*) com a concepte fonamental del Món Contemporani.
2. Les Revolucions burgeses americana i asiàtica: Estats Units d'Amèrica i Japó.
3. Les Revolucions obreres europees i la resposta contrarevolucionària: França, Rússia, Polònia, Hongria, Romania, Finlàndia, Letònia i Albània.
4. Els contrastos revolucionaris mundials de la segona meitat del segle XX -socialisme, socialisme-panarabista, sandisme i islamisme-: Albània, Egipte, Nicaragua i Iran.

Metodologia

La metodologia de l'assignatura es centrarà en la reflexió, interpretació i debats a l'aula a partir de les qüestions centrals de cada procés revolucionari i contrarevolucionari que seran plantejades pel docent, amb l'objectiu final de fomentar l'esperit crític i reflexiu de l'estudiant. Es potenciarà especialment la participació activa de l'estudiant a través d'intervencions orals i la comparativa entre els diferents processos que analitzarem, tant en relació a l'eix espai-temps com a l'eix temàtic, per així superar la visió occidental eurocentrista que ha marcat bona part de la historiografia. La metodologia també inclourà l'ús de materials vinculats a les TAC.

Activitats formatives

Títol

Hores

ECTS

Resultats d'aprenentatge

Tipus: Dirigides

Reflexió i interpretació a partir de documentació primària	9	0,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Reflexió i interpretació a partir de material audiovisual i TAC	9	0,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Sessions teòriques i debat amb contingut reflexiu i interpretatiu	37	1,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11

Tipus: Supervisades

Tutories	15	0,6	1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11
----------	----	-----	--------------------------

Tipus: Autònomes

Estudi	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11
Lectura autònoma amb supervisió del docent	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11

Avaluació

La matèria s'avaluarà aplicant els següents procediments, que s'explicaran detalladament el primer dia de curs:

- 35% prova escrita a partir d'un material audiovisual o un comentari de text.
- 15% prova escrita a partir de capítols de dues lectures del curs.
- 50% prova escrita en format examen.

L'avaluació consistirà en una primera prova en forma d'anàlisi i comentari d'un text o un material audiovisual, que es realitzarà amb els apunts de l'aula i la bibliografia consultada per l'estudiant (però sense ordinador portàtil, tàblet o qualsevol altre aparell electrònic i/o amb connexió amb internet). En aquesta prova es valorarà la capacitat de reflexió i interpretació de l'estudiant, així com el seguiment dels debats realitzats a l'aula.

La segona prova (reflexió sobre alguns capítols de dues lectures del curs -que s'especificaran el primer dia de les sessions a l'aula-) es realitzarà sense cap material de suport i es valorarà la capacitat de reflexió i anàlisi de l'estudiant.

La tercera prova (examen) es realitzarà a partir de les explicacions i debats a l'aula, no es podrà utilitzar cap tipus de material i es valorarà el coneixement factual de l'estudiant.

La previsió aproximada per a les activitats avaluatives, que seran concretades durant el primer dia del curs, és la següent:

- Prova escrita a partir d'un text o un material audiovisual, aproximadament cap a inicis d'abril de 2020.
- Prova de les lectures, aproximadament cap a meitats de maig de 2020.
- Prova escrita en format examen, a finals de maig de 2020.

De cara a l'avaluació tindrà també present la participació de l'estudiant a l'aula i, especialment, el seguiment continuat de l'assignatura, ja que l'assignatura té un caràcter presencial. La manca d'assistència a l'aula tindrà un impacte negatiu sobre la mitjana aritmètica del curs, que serà establerta a criteri del docent en funció del caràcter reiterat d'aquesta manca d'assistència.

La no assistència a les activitats avaluatives implica una puntuació de zero sobre l'activitat avaluativa a la qual no s'hagi presentat.

Es considerarà "No Avaluable" l'estudiant que hagi fet menys del 85% del total de l'avaluació i, per tant, no es podrà presentar a recuperació. La recuperació només possibilita *aprovar*. Per tant, només s'hi poden presentar

aquells estudiants que hagin fet com a mínim el 85% de l'avaluació i que després de fer la mitjana del 100% de les activitats avaluatives no hagin superat la mitjana de 5, però també cal que tinguin una mitjana igual o superior a 2.5 punts respecte al 100% de l'assignatura. L'esmentada recuperació inclourà tots els continguts del curs i es farà en un únic examen, ja que no hi ha proves individualitzades de recuperació de cada activitat avaluativa del curs.

La còpia o plagi de fonts escrites (internet, llibres, treballs, etc.) suposa un zero en la qualificació de l'exercici on s'hagi detectat. En el cas que aquesta dinàmica esdevingui reiterativa, l'estudiant perdrà la convocatòria del total de l'assignatura.

L'estudiant tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professorat establirà oportunament els mecanismes per fer-ho.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita a l'aula de reflexió/interpretació a partir d'un material audiovisual o text (amb apunts i bibliografia consultable per part de l'estudiant)	35% de la nota final	1,6	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Prova escrita a l'aula en format examen	50% de la nota final	2,7	0,11	1, 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11
Prova escrita a l'aula sobre alguns capítols de dues lectures del curs (sense apunts ni bibliografia consultable per part de l'estudiant)	15% de la nota final	0,7	0,03	1, 2, 3, 4, 5, 8

Bibliografia

- ABURISH, S. K., **Nasser. *The Last Arab. A Biography***, Thomas Dunne Books-St. Martin's Press, New York, 2004L.
- ANDRADE, J. i HERNÁNDEZ, F. (eds.), *La Revolución rusa cien años después*, Akal, Madrid, 2017.
- AXWORTHY, M., *Irán. Una historia desde Zoroastro hasta hoy*, Turner Noema, Madrid, 2010.
- BLEIRE, D. et al., *History of Latvia. The 20th Century*, Jumava, Riga, 2006.
- BOSCH, A., *Historia de los Estados Unidos. 1776-1945, Crítica, Barcelona, 20050*
- BRIGGS, A. i CLAVIN, P., *Historia contemporánea de Europa, 1789-1989*, Crítica, Barcelona, 2004.
- BURUMA, I., *La creación de Japón, 1853-1964*, Mondadori, Barcelona, 2003.
- CASANOVA, J., *La venganza de los siervos. Rusia 1917*, Crítica, Barcelona, 2017.
- CEAMANOS, R., *La Comuna de París. 1871*, Los Libros de la Catarata, Madrid, 2014.
- COOK, S. A., *The Struggle for Egypt. From Nasser to Tahrir Square*, Oxford University Press, Oxford, 2011.
- DAVIDSON, N., *Transformar el mundo. Revoluciones burguesas y revolución social*, Pasado&Presente, Barcelona, 2013.
- DAVIES, N., *God's Playground. A history of Poland. Volume II. 1795 to the Present*, Oxford University Press, Oxford, 2005.

- GIRALDO, P., *Gamal Abdel Nasser. El faraón rojo*, Panamericana, Madrid, 2013.
- JONES, M. A., *Historia de los Estados Unidos 1607-1992*, Cátedra, Madrid, 2001.
- KEDDIE, N. R., *El Irán Moderno*, Belacqua, Barcelona, 2006.
- KONTLER, L., *A History of Hungary: Millennium in Central Europe*, Palgrave Macmillan, London, 2002.
- KOSELLECK, R., *Historia de conceptos. Estudio sobre semántica y pragmática del lenguaje político y social*, Trotta, Madrid, 2012.
- LINEBAUGH, P. i REDIKER, M., *La Hidra de la revolución: marineros esclavos y campesinos en la historia oculta del Atlántico*, Crítica, Barcelona, 2005.
- LISSAGARAY, H., *La Comuna de París*, Txalaparta, Tafalla, 2004.
- MARTIN, J. C. (dir.), *La contre-Révolution en Europe, XVIII-XX siècles. Réalités politiques et sociales, résonances culturelles et idéologiques*, Presses Universitaires de Rennes, Rennes, 2001.
- McMEEKIN, Sh., *The Russian Revolution. A New History*, Basic Books, New York, 2017.
- MEINANDER, H., *A History of Finland*, Hurst&Co., London, 2011.
- NAZANÍN, A. i ZEIN, N., *Irán, la revolución constante. Entre la modernidad y el Islam tradicional*, Flor del Viento, Barcelona, 2012.
- PASTOR, R., *Historia mínima de Centroamérica: Una visión integral del istmo -Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua, Costa Rica y Panamá- desde la antigüedad hasta el siglo XXI*, Turner, Madrid, 2013.
- RAMOS, Mª D. i VERA, Mª T. (eds.), *Discursos, realidades, utopías. La construcción del sujeto femenino en los siglos XIX-XX*, Anthropos, Barcelona, 2002.
- SCHWANDNER-SIEVERS, S. i FISCHER, B. J., *Albanian identities: myth and history*, Indiana University Press, Bloomington, 2002.
- SECO, I., *Historia breve de Japón*, Sílex, Madrid, 2010.
- SHARNOFF, M., *Nasser's Peace: Egypt's Response to the 1967 War with Israel*, Routledge, New Brunswick-New Jersey, 2017.
- STATEN, C. L., *The History of Nicaragua*, Greenwood, Santa Barbara, 2010.
- STERNEHELL, Z., *Les anti-Lumières. Du XVIII siècle à la guerre froide*, Fayard, Paris, 2006.
- TAIBO, C., *Anarquismo y revolución en Rusia 1917-1921*, Catarata, Madrid, 2017.
- TEPORA, T. i ROSELIUS, A. (eds.), *The Finnish Civil War 1918: History, Memory, Legacy*, Brill, Leiden-Boston, 2014.
- VEIGA, F., MARTÍN, P. i SÁNCHEZ, J., *Entre dos octubres. Revoluciones y contrarrevoluciones en Rusia (1905-1917) y guerra civil en Eurasia*, Alianza, Madrid, 2017.
- ZINN, H., *La otra historia de los Estados Unidos*, Argitaletxe HIRU, Hondarribia, 2005.
- ABURISH, S. K., *Nasser. The Last Arab. A Biography*, Thomas Dunne Books-St. Martin's Press, New York, 2004L.
- ANDRADE, J. i HERNÁNDEZ, F. (eds.), *La Revolución rusa cien años después*, Akal, Madrid, 2017.
- AXWORTHY, M., *Irán. Una historia desde Zoroastro hasta hoy*, Turner Noema, Madrid, 2010.

- BLEIRE, D. et al., *History of Latvia. The 20th Century*, Jumava, Riga, 2006.
- BOSCH, A., *Historia de los Estados Unidos. 1776-1945*, Crítica, Barcelona, 20050
- BRIGGS, A. i CLAVIN, P., *Historia contemporánea de Europa, 1789-1989*, Crítica, Barcelona, 2004.
- BURUMA, I., *La creación de Japón, 1853-1964*, Mondadori, Barcelona, 2003.
- CASANOVA, J., *La venganza de los siervos. Rusia 1917*, Crítica, Barcelona, 2017.
- CEAMANOS, R., *La Comuna de París. 1871*, Los Libros de la Catarata, Madrid, 2014.
- COOK, S. A., *The Struggle for Egypt. From Nasser to Tahrir Square*, Oxford University Press, Oxford, 2011.
- DAVIDSON, N., *Transformar el mundo. Revoluciones burguesas y revolución social*, Pasado&Presente, Barcelona, 2013.
- DAVIES, N., *God's Playground. A history of Poland. Volume II. 1795 to the Present*, Oxford University Press, Oxford, 2005.
- GIRALDO, P., *Gamal Abdel Nasser. El faraón rojo*, Panamericana, Madrid, 2013.
- JONES, M. A., *Historia de los Estados Unidos 1607-1992*, Cátedra, Madrid, 2001.
- KEDDIE, N. R., *El Irán Moderno*, Belacqua, Barcelona, 2006.
- KONTLER, L., *AHistory of Hungary: Millennium in Central Europe*, Palgrave Macmillan, London,2002.
- KOSELLECK, R., *Historia de conceptos. Estudio sobre semántica ypragmática del lenguaje político y social*, Trotta, Madrid, 2012.
- LINEBAUGH, P.i REDIKER, M., *La Hidra de la revolución: marineros esclavos y campesinos en la historia oculta del Atlántico*, Crítica, Barcelona, 2005.
- LISSAGARAY, H., *La Comuna de París*, Txalaparta, Tafalla, 2004.
- MARTIN, J. C. (dir.), *La contre-Révolution en Europe, XVIII-XX siècles. Réalités politiques et sociales, résonances culturelles et idéologiques*, Presses Universitaires de Rennes, Rennes, 2001.
- McMEEKIN, Sh., *The Russian Revolution. A New History*, Basic Books, New York, 2017.
- MEINANDER, H., *A History of Finland*, Hurst&Co., London, 2011.
- NAZANÍN, A. i ZEIN, N., *Irán, la revolución constante. Entre la modernidad y el Islam tradicional*, Flor del Viento, Barcelona, 2012.
- PASTOR, R., *Historia mínima de Centroamérica: Una visión integral del istmo -Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua, Costa Rica y Panamá- desde la antigüedad hasta el siglo XXI*, Turner, Madrid, 2013.
- RAMOS, Mª D. i VERA, Mª T. (eds.), *Discursos, realidades, utopías. La construcción del sujeto femenino en los siglos XIX-XX*, Anthropos, Barcelona, 2002.
- SCHWANDNER-SIEVERS, S. i FISCHER, B. J., *Albanian identities: myth and history*, Indiana University Press, Bloomington, 2002.
- SECO, I., *Historia breve de Japón*, Sílex, Madrid, 2010.
- SHARNOFF, M., *Nasser's Peace: Egypt's Response to the 1967 War with Israel*, Routledge, New Brunswick-New Jersey, 2017.
- STATEN, C. L., *The History of Nicaragua*, Greenwood, Santa Barbara,2010.

- STERNEHELL, Z., *Les anti-Lumières. Du XVIII siècle à la guerre froide*, Fayard, Paris, 2006.
- TAIBO, C., *Anarquismo y revolución en Rusia 1917-1921*, Catarata, Madrid, 2017.
- TEPORA, T. i ROSELIUS, A. (eds.), *The Finnish Civil War 1918: History, Memory, Legacy*, Brill, Leiden-Boston, 2014.
- VEIGA, F., MARTÍN, P. i SÁNCHEZ, J., *Entre dos octubres. Revoluciones y contrarrevoluciones en Rusia (1905-1917) y guerra civil en Eurasia*, Alianza, Madrid, 2017.
- ZINN, H., *La otra historia de los Estados Unidos*, Argitaletxe HIRU, Hondarribia, 2005.